

Kevadine mesilasperede hooldamine

Kokkuvõte loengust piirkondlikul mesinduspäeval Tallinnas 13.04.2010.a.

Lektor Evald Übi, lektorileping PR-6-1.5-45

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Kevadine mesilasperede hooldamine

Kui võrrelda lestasust 1990-ndatel ja käesoleval aastakümnel, siis on kindel, et varroatoos on taandumas. Eelmisel aastakümnel kuumutasin igal aastal kõiki peresid, aga vahelaua kõrval oli paljudel tarudel põhi sügisel lestadest lausa kirju. Nüüd on tõrjet tegemata lesta vähem. Kahtlemata on üks põhjus ka viimaste aastate hea saak.

Minu mesila lähedal on palju pajusid, mis kindlustavad peredele korraliku suiravaru. A.Rohtla andmetel on aga selliste perede temperatuur 1-2 kraadi võrra kõrgem. Seega on juba kevadel lesta areng aeglasem. Kui juhtub olema hea saak ja pesaruum pole liiga lai, ei paljune lesta ka suvel eriti. Sügisel olen kõrvaldanud paljudest peredest 1-2 viimast haudmeraami. Kui nendes pole eriti lesta, olen tõstnud need mõnda nõrgemasse peresse. Miks mõnes mesilas on lesta palju? Arvan eelpool öeldu põhjal, et kui suira on vähe, saak vilets, mesinik laiendab ülemäära pesaruumi või naabruses elavad raskelt nakatunud pered.

Kirjandusest võib leida palju andmeid erinevate lestatõrjeviiside efektiivsuse kohta. Kõik need tunduvad olevat võrdlemisi ebamäärased. Kevadsuvel on lestad enamasti haudmes, seetõttu tuleks neid lugeda ellujäänute hulka. Sügisel sureb aga enamus lestasid vanaduse tõttu, neid aga arvestatakse tõenäoliselt ravimisel surnute hulka. A. Kilgi andmetel hukkub talvel 40% lestadest. Seetõttu ei peakski tegema tõrjet igal aastal, kui pole lestadega soodsaid arengutingimusi. Arvan, et paljud mesinikud teevad lestatõrjet ka siis, kui selleks pole vajadust. Soovitan kõigil jätta 1-2 tugevamat peret ravimata ja võrrelda neid teiste peredega järgmisel aastal. Alates maist saab lestasust määrata lesehaudme abil, seda olen kontrolliks lõiganud vähesel määral kõikides peredes.

Eraldi tuleks kirjutada nõrgematest peredest, nendes kasvatavad mõned mesinikud endale ja naabritele lestasid. Üks võimalus on teha Blinovi pesa, nagu seda N Liidu ajal nimetati. See tähendab lisavahelaua kasutamist, millega eraldatakse haudmeraamid meeraamidest. Niiviisi saab vähendada temperatuuri kõikumist haudme piirkonnas. See on oluline aprillis-mais, kui paari päevaga võib temperatuur muutuda miinustest 25 plusskraadini.

Ka suve lõpul on emalahutusvõrega lisavahelaud vajalik, selle taha saab tõsta pärast talvepesa moodustamist vanemad haudmeraamid. Suuremate mesilate omanikel pole kevadel aega väikeste peredega tegelda, need ühendatakse teiste peredega. Aga sedasi lähevad kaotsi emad. Mina olen nõrgemaid peresid paar nädalat pärast puhastuslendu soojendanud 25 W elektripirniga. Selle olen pannud pesa kõrvale vahelauast ja taru tagaseinast 10 cm kaugusele 1liitrise liivaga täidetud plekist purgi sisse. Selle juurde ei tohi mesilased pääseda. Purk soojeneb 45-50 kraadini. Veel olen lisanud ühe vahelaua ja katnud purgiga osa pealt kinni. Pirni olen lülitanud vooluvõrku (220V). Pere vaatamisel olen voolu välja lülitanud.

Umbes nädal pärast soojendamise algust väheneb oluliselt lubihaudmest nakatunud vaklade väljakandmine, nõrga pere areng kiireneb, soojus takistab lesta paljunemist. Veel võib kevadel ilusa ilma korral vahetada ringi nõrga ja tugeva perega tarud. Tugeva pere lennumesilased kiirendavad oluliselt nõrgema pere arengut. Seega väheneb tugevama pere sülemlemise tõenäosus, nagu ka haudme ja mesilaste ümbertõstmisel nõrgematesse peredesse.

Evald Übi